International

scientific and practical conference

DECEMBER 6
2024

2024

STDF

Science technology& Digital finance

Google Scholar

The main directions of socio-economic development of New Uzbekistan: problems and solutions

MINISTRY OF HIGHER EDUCATION, SCIENCE AND INNOVATION OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN

JIZZAKH BRANCH OF THE NATIONAL UNIVERSITY OF UZBEKISTAN NAMED AFTER MIRZO ULUGBEK

Scientific journal of Science technology & Digital finance

The main directions of socio-economic development of New Uzbekistan: problems and solutions collection of materials of the international scientific and practical conference on the topic

(December 6, 2024)

(Part 2)

Jizzakh-2024

Department of Economics and tourism of Jizzakh branch of the National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek
6.12.2024

The main directions of socio-economic development of New Uzbekistan: problems and solutions collection of materials of the international scientific and practical conference on the topic – Jizzahk: Department of economics and tourism of Jizzakh branch of the national university of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek, December 6, 2024, 450 pp.

Editors in charge: DSc.prof. Turakulov O.X., PhD. O'ralov A.I.

In the collection of materials of the conference, the role and role of Science, Education and production in the era of globalization, the pressing problems of the issues of interaction of these processes, feedback on their solutions were presented by mature specialists of the field.

In addition, research on the scientific and practical topic, carried out in the economics, Exact Sciences, Natural Sciences and socio-humanities during the globalization period, information is presented in the scientific and practical fields, which includes the latest innovative technologies in the fields of production.

It can be argued that this collection is one of the specific intersections of current thoughts and innovative ideas of the world of science. This scientific and practical conference was actively attended by professors and scientific researchers engaged in scientific research in Uzbekistan and foreign countries. In increasing the position of the scientific and practical conference, the professors and teachers of domestic and foreign higher educational institutions made a significant contribution.

Professors and teachers of foreign higher educational institutions who actively participated in the work of the conference made a worthy contribution to the high level of interaction with scientists of our country. The processes of international cooperation with foreign countries and exchange with them in the field of Science in the era of globalization have a positive effect on the development of Higher Education, the fields of Science and production. The materials of this conference are special in that they include a wide range of research, from theoretical developments to practical solutions, demonstrating the diversity of approaches and directions in this area.

In conclusion, it should be noted that this scientific and practical conference will be a very useful collection for everyone who is interested in modern research in the fields of further development of Higher Education, Science, Education and production in the era of globalization. The authors are responsible for the content and quality of the articles and abstracts included in the collection.

MOLIYA BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR O‘RNI

Shodlikov Dilshodbek Elbek o‘g‘li
UzMUJF talabasi
Gmail: dilshodbekshodlikov@gmail.com

Annotatsiya: Maqola moliya bozorini raqamlashtirish jarayonining asosiy yo‘nalishlari, raqamli texnologiyalar yordamida amalga oshiriladigan innovatsiyalar va ularning samaradorligi haqida ma'lumot beradi. Ushbu maqolada elektron to‘lov tizimlari, blokcheyn texnologiyasi, sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar, raqamli sug‘urta va p2p kreditlash tizimlari kabi sohalar o‘rganiladi. Shuningdek, raqamli identifikatsiya va biometrik texnologiyalar yordamida xavfsizlikni oshirish masalalari ham muhokama qilinadi. Maqolada raqamlashtirishning moliya bozorlarini rivojlantirishga qanday ta’sir ko‘rsatishi, inklyuziyani kengaytirish, xavfsizlikni ta'minlash va xizmatlarni shaxsiylashtirishda qanday imkoniyatlar yaratishi to‘g‘risida xulosalar keltirilgan.

Kalit so‘zlar: elektron to‘lov tizimlari, blokcheyn texnologiyasi, sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar, raqamli sug‘urta va p2p.

Abstract: The article provides information about the main directions of the digitalization process of the financial market, innovations implemented with the help of digital technologies and their effectiveness. This article explores areas such as electronic payment systems, blockchain technology, artificial intelligence and big data, digital insurance, and peer-to-peer lending systems. Issues of increasing security with the help of digital identification and biometric technologies will also be discussed. The article provides conclusions on how digitalization affects the development of financial markets, what opportunities it creates in expanding inclusion, ensuring security and personalizing services.

Keywords: electronic payment systems, blockchain technology, artificial intelligence and big data, digital insurance and p2p.

Аннотация: В статье представлена информация об основных направлениях процесса цифровизации финансового рынка, инновациях, реализуемых с помощью цифровых технологий, и их эффективности. В этой статье рассматриваются такие области, как электронные платежные системы, технология блокчейна, искусственный интеллект и большие данные, цифровое страхование и системы однорангового кредитования. Также будут обсуждены вопросы повышения безопасности с помощью цифровой идентификации и биометрических технологий. В статье сделаны выводы о том, как цифровизация влияет на развитие финансовых рынков, какие возможности она создает в расширении инклюзивности, обеспечении безопасности и персонализации услуг.

Ключевые слова: электронные платежные системы, технология блокчейн, искусственный интеллект и большие данные, цифровое страхование и p2p.

Hozirgi kunda raqamli texnologiyalar har bir sohada inqilobiy o‘zgarishlarni keltirib chiqarmoqda, shu jumladan moliya sohasida ham. Moliyaviy xizmatlarning raqamlashtirilishi, bank tizimlari, sug‘urta, kreditlash va boshqa moliyaviy operatsiyalarni optimallashtirishda muhim ahamiyatga ega. Raqamli texnologiyalar yordamida moliya bozorlarini yanada rivojlantirish, moliyaviy inklyuziyani oshirish, xavfsizlikni mustahkamlash va xizmatlarni shaxsiylashtirish imkoniyatlari yuzaga kelmoqda. Ushbu maqolada moliya bozorlarini raqamlashtirish jarayonining ustuvor yo‘nalishlari, uning samaradorligi va istiqbollari haqida batafsil so‘z yuritiladi. Moliya bozorlarini raqamlashtirishning asosiy yo‘nalishlari sifatida quyidagilarni keltirihimiz mumkin:

1. Elektron to‘lov tizimlari va mobil banking

Moliya bozorlarida raqamli texnologiyalar yordamida xizmatlar tezkor va qulay tarzda taqdim etiladi. Elektron to‘lov tizimlari va mobil banking xizmatlari mijozlarga pul o‘tkazmalarini, to‘lovlarni amalga oshirishni va boshqa moliyaviy operatsiyalarni onlayn tarzda bajarish imkonini beradi. Mobil banking va elektron to‘lov tizimlari bank xizmatlarini kengaytirib, aholining moliyaviy imkoniyatlarini kengaytiradi va naqd pul muomalasini qisqartiradi.

2. Blokcheyn texnologiyasi va kriptovalyutalar

Blokcheyn texnologiyasi moliya bozorlarini xavfsiz va shaffof qilishda muhim o‘rin tutadi. Ushbu texnologiya orqali moliyaviy tranzaksiyalarni amalga oshirishda ishonchlilik va xavfsizlik ta'minlanadi. Kriptovalyutalar, xususan, Bitcoin va Ethereum kabi raqamli valyutalar xalqaro moliyaviy bozorlarda tranzaksiyalarni amalga oshirishda qo‘llanilmoqda. Blokcheyn yordamida moliyaviy vositachilar soni kamayadi, bu esa xarajatlarni pasaytirishga olib keladi.

3. Sun'iy intellekt va katta ma'lumotlar (Big Data)

Sun'iy intellekt (AI) va katta ma'lumotlar (Big Data) texnologiyalari moliya sohasida mijozlarga xizmat ko‘rsatishni yangi darajaga olib chiqadi. AI yordamida banklar va moliyaviy muassasalar mijozlarning ehtiyojlarini tahlil qilib, ularga moslashtirilgan xizmatlar taqdim etadi. Katta ma'lumotlar esa bozorni yanada aniqroq prognoz qilish, moliyaviy xatarlarni baholash va risklarni kamaytirish imkonini beradi. Shu bilan birga, AI yordamida avtomatlashtirilgan kreditlash, risklarni bashorat qilish va xizmatlarni personalizatsiya qilish mumkin bo‘ladi.

4. Raqamli sug‘urta va p2p kreditlash

Raqamli sug‘urta (InsurTech) xizmatlari, shuningdek, p2p (peer-to-peer) kreditlash tizimlari moliya bozorlarini yanada inklyuziv va ochiq qiladi. P2p kreditlash tizimi orqali oddiy fuqaro yoki kichik biznes o‘zaro bevosita kredit olish imkoniyatiga ega bo‘ladi. Raqamli sug‘urta tizimlari esa mijozlar uchun tezkor va shaffof xizmatlarni taklif etadi. Bu texnologiyalar ko‘proq shaxsiylashtirilgan, tezkor va iqtisodiy jihatdan samarali xizmatlarni taqdim etadi.

5. Raqamli identifikatsiya va biometrik texnologiyalar

Moliyaviy tizimlarning xavfsizligini ta’minlash uchun raqamli identifikatsiya va biometrik texnologiyalar muhim o‘rin tutadi. Bu texnologiyalar yordamida mijozlarning shaxsini tasdiqlash va tranzaksiyalarni autentifikatsiya qilishni yanada soddalashtirish mumkin. Biometrik tizimlar (yuzni tanish, barmoq izi, irish tanish) orqali xavfsizlikni oshirish, moliyaviy firibgarliklarning oldini olish imkonini yaratadi.

Xulosa qilib aytadigan bo‘lsak, raqamlashtirish moliya bozorlarini yanada ochiq va samarali qilishga yordam beradi. Avvalo, xizmatlar tezroq va qulayroq taqdim etiladi, bu esa mijozlarning qoniqishini oshiradi. Raqamli texnologiyalar orqali moliyaviy xizmatlar barcha aholi qatlamlari uchun mavjud bo‘ladi, ayniqsa, bank xizmatlariga kira olmaydigan yoki imkoniyatlari cheklangan shaxslar uchun.

Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar banklar va moliyaviy tashkilotlarga xavfsizlikni oshirish, xarajatlarni kamaytirish va operatsion samaradorlikni oshirish imkonini beradi. Blokcheyn va boshqa texnologiyalar orqali barcha tranzaksiyalarni to‘liq kuzatish va tahlil qilish mumkin, bu esa shaffoflikni ta’minlaydi.

Moliya bozorini raqamlashtirish jarayoni nafaqat moliyaviy xizmatlarni takomillashtiradi, balki iqtisodiyotni rivojlantirishga ham xizmat qiladi. Raqamli texnologiyalar orqali xizmatlar sifatini oshirish, xavfsizlikni ta'minlash, inklyuziyani kengaytirish va moliyaviy xizmatlardan foydalanishni soddalashtirish mumkin. Moliya bozorlarida raqamli texnologiyalarni qo‘llash iqtisodiy faollikni oshiradi va iqtisodiyotni raqamli asosda rivojlantirish imkoniyatlarini yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori, 28.04.2020 yildagi PQ-4699-son
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 05.10.2020 yildagi PF-6079-son
3. Абдихомидов, З., & Нажмиддинов, Д. (2022). Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish orqali yashirin iqtisodiyotni qisqartirish. Современные тенденции инновационного развития науки и образования в глобальном мире, 1(1), 7-9.
4. Тулбаева, Д., & Наджмиддинов, Д. (2022). Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishda axborot texnologiyalarining o ‘rni. Современные тенденции инновационного развития науки и образования в глобальном мире, 1(1), 279-281.
5. Dilshod, N. (2022). XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA KORXONALARDA TUSHUMLAR AUDITINI TASHKIL QILISH BOSQICHLARI VA DASTAKLARINI TAKOMILLASHTIRISH. International Journal of Contemporary Scientific and Technical Research, 105-110.
6. Нажмиддинов, Д., Сайеда, А., & Мухаммедов, Р. (2023). СОВРЕМЕННЫЕ МЕТОДЫ ПРЕПОДАВАНИЯ ДЛЯ РЕСТРУКТУРИЗАЦИИ УЧЕБНОЙ ПРОГРАММЫ БИЗНЕС-ОБРАЗОВАНИЯ В ТЕХНИКУМАХ ДЛЯ УСТОЙЧИВОГО РОСТА, РАЗВИТИЯ И ГЛОБАЛЬНОЙ АКТИВНОСТИ. Science technology&Digital finance, 1(2), 32-37.

Department of Economics and tourism of Jizzakh branch of the National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek
6.12.2024

7. Наджмиддинов, Д. (2023). Ta’limda innovatsion texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati. Информатика и инженерные технологии, 1(2), 361-362.
8. G’Aybullayev Sarvar, O., & O’G’Li, N. A. H. (2022). FRANCHAYZINGNING BUGUNGI IQTISODIY JARAYONLARDAGI AHAMIYATI. Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali, 1(16), 116-120.
9. G’Aybullayev Sarvar, O., & O’G’Li, N. A. H. (2022). FRANCHAYZINGNING BUGUNGI IQTISODIY JARAYONLARDAGI AHAMIYATI. Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali, 1(16), 116-120.
10. G’aybullayev, S., Xayrullayev, N., & Aliyev, A. (2023). AHOLI TURMUSH DARAJASI VA DEMOGRAFIK JARAYONLARNI PROGNOZLASH. Talqin va tadqiqotlar, 1(11).
11. Gaybullayev, S. (2023). DEVELOPMENT OF AGRARIAN ECONOMY IN THE CONDITIONS OF DIGITIZATION OF AGRICULTURE. Journal of Contemporary World Studies, 1(1), 45-49.
12. Саитов, С., Хайдаров, Б., & Шодликов, Д. (2022). Kichik biznes va tadbirkorlikni rivojlantirish. Новый Узбекистан: успешный международный опыт внедрения международных стандартов финансовой отчетности, 1(5), 297-300.
13. Najmiddinov, D. R., & Shodlikov, D. E. (2022). The effect of the secret economy in a daily life of the society. Talqin va tadqiqotlar ilmiy-uslubiy jurnali, 1(1A), 56-59.

Department of Economics and tourism of Jizzakh branch of the National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek
6.12.2024